

DB kodeks ponašanja za poslovne partnere

Cilj DB kodeksa ponašanja za poslovne partnere

U ovom DB kodeksu ponašanja za poslovne partnere, Deutsche Bahn koncern (DB koncern) je propisao svoje zahteve i principe za saradnju sa svojim poslovnim partnerima, posebno za poštovanje etičkih standarda, važećih zakona i integriteta. Poslovni partneri su sva preduzeća koja ne pripadaju DB koncernu od kojih DB koncern naručuje robu i usluge. To mogu biti, na primer, dobavljači, konsultanti¹, predstavnici ili drugi ponuđači robe i usluga. Poslovni partneri DB koncerna će obezbediti da dole navedene principe sprovedu i poštuju u svim poslovnim oblastima širom sveta kao i u svojim lancima snabdevanja.

01 Opšti principi

DB koncern se zalaže sa održivost i ispunjava svoje obaveze iz nemačkog Zakona o obavezi dužne pažnje u lancima snabdevanja (LkSG). DB koncern se obavezao na poštovanje Deset principa UN Global Compact-a. Osim toga se rukovodimo načelima Ujedinjenih nacija o biznisu i ljudskim pravima (UNGP) i OECD smernicama za multinacionalne kompanije. DB koncern, njegov menadžment i njegovi zaposleni poštuju i rukovode se DB Kodeksom ponašanja i izjavom o načelima u skladu sa LkSG (<https://nachhaltigkeit.deutschebahn.com/de/soziale-verantwortung/menschenrechte>).

Ekonomski uspeh i društveno odgovorno delovanje nisu protivrečnost - oni su međusobno uslovljeni: održivo i odgovorno poslovanje smatramo važnim osnovom saradnje sa našim poslovnim partnerima.

Zbog toga naši poslovni partneri treba

- da svoju poslovnu delatnost obavljaju besprekorno, tj. u skladu sa standardima utvrđenim ovim DB Kodeksom ponašanja za poslovne partnere i uz poštovanje zakona primenljivih na njih i
- da se zalažu za to da sa ovde navedenim principima budu upoznati i njihov sopstveni menadžment i njihovi zaposleni, kao i njihovi poslovni partneri duž njihovog lanca snabdevanja i da ih poštuju, i
- deluju pošteno, odgovorno i korektno.

¹ Po pravilu koristimo rodno neutralne pojmove. Tamo gde to nije moguće ili otežava čitanje, muški rod uključuje sve rodove.

Naši dobavljači moraju ispuniti zahteve postavljene pred poslovne partnere koji su prikazani u ovom kodeksu ponašanja. Mi se takođe obavezujemo da u svrhu poštovanja odredbi LkSG preduzmemo odgovarajuće mere; u to spada i održiva odgovorna praksa nabavke.

02 Društvena odgovornost naših poslovnih partnera / Environmental Social Governance (ESG)

Uvereni smo da je preuzimanje društvene odgovornosti bitan faktor održivog uspeha preduzeća i time neizbežan sastavni deo vrednosno orijentisanog rukovodstva preduzeća. Naši poslovni partneri nas podržavaju tako što se u svom delovanju kroz primerene mere i procese orijentišu na sledećim principima i na taj način minimiziraju ESG rizike. Naši poslovni partneri poštuju sledeće principe ukoliko oni nisu u suprotnosti sa odredbama nacionalnog prava.

Ljudska prava	Naši poslovni partneri poštuju priznata ljudska prava, tj. Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima (AEMR), Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (ICCPR) i Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR), kao i osnovne radne norme Međunarodne organizacije rada (MOR).
Dečji rad	Naši poslovni partneri striktno odbijaju međunarodno zabranjeni dečji rad i poštuju konvencije MOR br. 138 i 182 i preporuku MOR br. 190. Izuzeci od ovih pravila su dozvoljeni ako ispunjavaju zahteve ovih odredbi MOR. Sve mere za ukidanje dečjeg rada moraju u središte staviti dobrobit dece.
Prinudni rad i Moderno ropstvo	Naši poslovni partneri ne smeju koristiti niti tolerisati nikakav oblik ropskog, prinudnog ili obaveznog rada, dužničkog ropstva ili kmetstva, trgovine ljudima ili nevoljnog rada. Oni garantuju da zaposleni neće biti izloženi nikakvom nehumanom ili ponižavajućem tretmanu, fizičkim ili psihičkim pretnjama. Zaposleni naših partnera moraju imati mogućnost da slobodno izaberu svoj radni odnos i da ga raskinu po svom nahođenju uz poštovanje primerenog otkaznog roka. Važe indikatori MOR za prinudni rad, npr. zadržavanje ličnih dokumenata, neplaćanje plata, naknade za zaposlenje, kao i prekomerni prekovremeni sati. Izuzeci od ovih pravila su dozvoljeni ako ispunjavaju zahteve konvencija MOR br. 29, 100 i 105, kao i čl. 8 ICCPR.
Jednakost šansi / raznolikost	Naši poslovni partneri podstiču raznolikost u preduzeću i ne trpe seksualno uznemiravanje ili zabranjenu diskriminaciju prilikom zapošljavanja saradnika, npr. na osnovu nacionalnog, etničkog i socijalnog porekla, boje kože, zdravstvenog stanja, invalidnosti, seksualne orijentacije, pola, starosti, političkog mišljenja, članstva u sindikatu, vere ili pogleda na svet (konvencije MOR br. 100 i 111). Podržavaju se mere za osnaživanje diskriminiranih grupa i njihovu zaštitu.
Sloboda udruživanja kolektivni pregovori	Naši poslovni partneri poštuju slobodu udruživanja i osnivanje sindikata i drugih predstavništava zaposlenih i zalažu se za zaštitu prava svojih zaposlenih u njihovim poslovnim jedinicama. Oni osim toga poštuju pravo zaposlenih da slobodno biraju svoje predstavnike i vode kolektivne pregovore. Izuzeci od ovih pravila su dozvoljeni ako su ispunjeni zahtevi konvencija MOR br. 87 i 98, kao i čl. 8 ICESCR i čl. 22 ICCPR.
Bezbednost / zaštita na radu i zaštita zdravlja	Bezbednost ljudi, njihovo fizičko i mentalno zdravlje i integritet za nas imaju vrhunski prioritet i moraju spadati u centralne vrednosti naših poslovnih partnera. Oni moraju obezbediti sigurno i zdravo radno okruženje, uključujući pristup pijaćoj vodi u dovoljnoj količini, kao i čistim sanitarnim prostorijama, osim toga bezbednosno relevantne mere obuke i bezbednost svojih zaposlenih, kao i lica koja rade za njih, proizvođača i ponuđača, koji su u najmanju ruku usaglašeni sa nacionalnim standardima. Oni se moraju pobrinuti za stalno poboljšanje svojih mera zaštite na radu. Poslovni partneri sa preko 250 zaposlenih treba da uvedu sistem upravljanja zaštitom na radu koji se zasniva na načelima ISO 45001 (ili nekog sličnog standarda).

Naši poslovni partneri osim toga minimiziraju ili eliminišu, ako je opravdano, sve izvore opasnosti u radnom okruženju, i to na osnovu opšteg nivoa znanja u oblastima bezbednost i zaštite zdravlja u odgovarajućem industrijskom sektoru.

Radno vreme	Radno vreme naših poslovnih partnera mora odgovarati nacionalnim zakonima i standardima branše, kao i konvencijama MOR br. 1, 14 i 106.
Naknada za rad	Naši poslovni partneri plaćaju svojim zaposlenima, kao i licima koja rade za njih, naknadu za rad u primerenom iznosu i u skladu sa važećim zakonima i standardima branše u mestu zaposlenja ili lokalno uobičajenu platu koja obezbeđuje egzistenciju, u zavisnosti od toga koji iznos je viši. Ukoliko isplata plate koja obezbeđuje egzistenciju ekonomski nije odmah moguća, oni se obavezuju da će je u primerenom roku postepeno podići na ovaj nivo. Za isti rad se bez diskriminacije plaća ista naknada.
Redovni radni odnosi	Naši poslovni partneri poštuju nacionalne zakone i međunarodne propise i industrijske standarde u pogledu klasifikacije i tretmana radnih odnosa, npr. kao zaposleni, podizvođači, nezavisni izvršioци itd. Radne usluge se generalno moraju pružati na osnovu redovnog ugovora o radu ili drugog ugovora o pružanju radnih usluga („ <i>employment letter</i> “) u skladu sa nacionalnim zakonima i industrijskim standardima. Uslovi se moraju saopštiti pre zaposlenja na nekom jeziku koji kandidat razume.
Zaštita podataka	Naši poslovni partneri poštuju nacionalne zakone i međunarodne propise o zaštiti ličnih podataka, posebno zaposlenih, poslovnih partnera i klijenata.
Poverljivost	Naši poslovni partneri sve informacije do kojih su došli u okviru saradnje sa DB koncernom, a koje nisu objavljene niti su opšte poznate, tretiraju kao poverljive.
Zaštita životne sredine	<p>Naši poslovni partneri poštuju važeće zakone, smernice i standarde o životnoj sredini. Naši poslovni partneri ne smeju prouzrokovati štetne promene tla, zagađenje voda, zagađenje vazduha, štetne emisije buke ili prekomernu potrošnju vode (u skladu sa nacionalnim graničnim vrednostima, ukoliko one nisu očigledno nedostižne), posebno ako to bitno ugrožava prirodne osnove održanja i proizvodnje hrane, nekom licu onemogućava pristup besprekornoj pijaćoj vodi, nekom licu otežava ili sprečava pristup sanitarnim prostorijama ili ugrožava zdravlje nekog lica.</p> <p>Mi zahtevamo od naših poslovnih partnera poštovanje Minamata konvencije o živi, Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama (POPs), kao i Bazelske konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njegovom odlaganju.</p> <p>Naši poslovni partneri preduzimaju mere za borbu protiv klimatskih promena, prilagođavanje na klimatske promene, stvaranje sveobuhvatne cirkularne privrede, kao i zaštitu biodiverziteta i ekosistema. Oni posebno povećavaju energetska efikasnost, kao i korišćenje obnovljivih energija i smanjuju emisije štetnih gasova, buku, kao i potrošnju materijala i resursa. Primerena zaštita životne sredine treba npr. da obuhvati uvođenje sistema upravljanja životnom sredinom DIN EN ISO 14001 (ili nekog sličnog standarda).</p>
Protivzakonito iseljenje ili stupanje u posed parcela	Naši poslovni partneri poštuju prava na zemljištu i udelima, onako kako su ona zaštićena nacionalnim i međunarodnim pravom. U to spada zaštita „legitimnih svojinskih prava“ od protivzakonitog oduzimanja svojine i zaštita od iseljenja koja krše pravo na primeren životni standard. Kod projekata koji zahtevaju velike površine zemlje, vode i šume u okruženju sa visokom korupcijom, (post)konfliktima ili prisustvom starosedelačkih naroda potrebne su proaktivne mere, kao što su obezbeđenje odgovarajućeg učešća (konvencija MOR br. 169).
Angažovanje obezbeđenja	Naši poslovni partneri su obavezni da privatno ili javno obezbeđenje koje su angažovali upute i kontrolišu tako da njihovo angažovanje ne dovede do nezakonitog ugrožavanja tela i života i ne

krši slobodu udruživanja ili konvenciju UN protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka.

03 Borba protiv korupcije i spoljnotrgovinsko pravo

DB koncern ne toleriše nikakav oblik korupcije ili drugih poslovnih praksi nelojalne konkurencije. Transparentnost i javnost su za DB koncern osnovne pretpostavke za obezbeđenje poverenja i kredibilitnosti u poslovnom prometu i u komunikaciji sa poslovnim partnerima.

Korupcija	Naši poslovni partneri ne tolerišu ni jedan oblik korupcije i privrednog kriminala sopstvenih zaposlenih ili trećih lica koja su oni angažovali ili zaposlenih ili angažovanih trećih lica u lancu snabdevanja itd.
Ponašanje prema nosiocima javnih funkcija	Naši poslovni partneri ne tolerišu ni jedan oblik obezbeđivanja protivzakonitih materijalnih ili nematerijalnih povlastica (uključujući njihovo nuđenje) nosiocima javnih funkcija ili uporedivim licima, ni neposredno ni posredno preko trećih lica. Ubrzane isplate (<i>Facilitation payments</i>) su zabranjene.
Politika i partije	Naši poslovni partneri takođe ne tolerišu obezbeđivanje protivzakonitih materijalnih i nematerijalnih povlastica bilo koje vrste (npr. protivzakonite donacije) političkim partijama, njihovim predstavnicima, političarima, kao i nosiocima mandata i kandidatima za političke funkcije.
Pozivi i pokloni	Naši poslovni partneri prihvataju i izriču pozive u vezi sa obavljanjem svoje delatnosti za DB koncern samo onda kada su oni primereni, kada se ne očekuje nedozvoljena protivusluga ili druga povlastica i ne krše važeći zakon (posebno zakone o borbi protiv korupcije). Isto važi za prihvatanje ili davanje poklona, drugih povlastica ili prednosti bilo koje vrste.
Donacije/sponzorstvo	Naši poslovni partneri daju donacije samo na dobrovoljnoj bazi i bez očekivanja protivusluge. Sponzorisanje lica, grupa ili organizacija se ne koristi za sticanje protivzakonitih poslovnih prednosti.
Konsultanti/agenti/posrednici	Naknade konsultantima, agentima i ostalim posrednicima moraju da budu u primerenom odnosu prema pruženim uslugama i ne smeju služiti za obezbeđivanje nedozvoljenih povlastica poslovnim partnerima, klijentima ili drugim trećim licima. Naši poslovni partneri biraju svoje konsultante, agente i druge posrednike pažljivo prema odgovarajućim kriterijuma podobnosti, kao što su stručne kvalifikacije i integritet.
Izbegavanje konflikta interesa	Naši poslovni partneri i njihovi zaposleni izbegavaju konflikte interesa u kojima su lični ili sopstveni finansijski interesi u konfliktu sa interesima preduzeća ili DB koncerna, odnosno mogu dovesti do rizika od korupcije.
Pranje novca i finansiranje terorizma	Naši poslovni partneri preduzimaju primerene mere u svojim preduzećima kako bi sprečili pranje novca i finansiranje terorizma u svojim preduzećima.
Embargo, sankcije, kontrole izvoza i uvoza	Naši poslovni partneri striktno vode računa o poštovanju svih važećih zakona i propisa o uvozu i izvozu robe, usluga i informacija, kao i primenljivih embarga i sankcija.

04 Ponašanje naših poslovnih partnera u konkurenciji

DB koncern sebi postavlja zahtev da uvek deluje kao pošten i odgovoran učesnik na tržištu i to očekuje i od svojih poslovnih partnera.

Propisu u oblasti konkurencije i kartela

Naši poslovni partneri poštuju sve relevantne propise o konkurenciji. Oni pre svega ne postižu nikakve dogovore i sporazume koji utiču na cene, uslove, strategije ili odnose klijenta, pre svega učešće na tenderima. Isto važi za razmenu osetljivih informacija relevantnih za konkurenciju, kao i druge oblike ponašanja koji na nedozvoljeni način ograničavaju ili mogu ograničiti konkurenciju.

05 Poštovanje DB kodeksa ponašanja za poslovne partnere

Obaveza poštovanja propisa interno i duž lanca snabdevanja

Naši poslovni partneri preduzimaju odgovarajuće mere kako bi se poštovali principi navedeni u ovom DB kodeksu ponašanja za poslovne partnere, kako interno tako i duž lanca snabdevanja. Mi zahtevamo odgovarajuće mere kako bi se odmah odstranili prekršaji i najozbiljniji rizici. U oblasti ESG rizika to znači kontinuirano poboljšanje zasnovano na riziku i primerenu reakciju na prioritete rizike i povrede propisa. Naši poslovni partneri pažljivo biraju svoje dobavljače koje angažuju u okviru svoje delatnosti za DB koncern. Oni preduzimaju primerene napore da obavežu svoje poslovne partnere da takođe poštuju principe navedene u ovom DB kodeksu ponašanja za poslovne partnere ili uporedivim standardima i da ih dalje prenesu na svoje sopstvene poslovne partnere i pobrinu se za to da i oni poštuju ove principe. Mi podržavamo naše dobavljače, posebno mala i srednja preduzeća (MSP), na osnovu naših analiza rizika prilikom preduzimanja odgovarajućih mera.

Monitoring i revizije

DB koncern može sprovesti (takođe i za treća lica) mere monitoringa kako bi nadgledao poštovanje ovih principa, uključujući korišćenje anketa, kontrolu pogona na licu mesta u ozbiljnim slučajevima, proveru raspoloživih informacija ili druge mere koje su neophodne za kontrolu učinka nekog poslovnog partnera. Od poslovnih partnera se očekuje da sarađuju sa DB koncernom i/ili dele informacije, ako je to neophodno, kako bi dokazali da poslovni partner sam poštuje ovde navedene principe i odgovarajućim merama ih podržava u svom lancu snabdevanja.

Obuke

Naši poslovni partneri redovno zasnovano na očekivanom riziku obučavaju svoje zaposlene i lica koja rade za njih za ophođenje i poštovanje principa koji su utvrđeni u ovom DB kodeksu ponašanja za poslovne partnere ili analognim dokumentima. Obavljanje obuka se mora dokumentovati.

Informisanje DB koncerna

Naši poslovni partneri informišu svoje zaposlene i lica koja rade za njih da prijave i kako da prijave kršenja ovog kodeksa. U tu svrhu se mogu obratiti sistemu za prijavljivanje DB koncerna² ili analognom internom ili eksternom sistemu. Ako postoji visok rizik od povreda, poslovni partneri treba da i susedno stanovništvo obaveste o žalbenim mehanizmima.

Naši poslovni partneri koriste mogućnost da preko postojećeg sistema obaveštavanja¹ DB koncerna ukažu na krivična dela i prekršaje koji krše ovde prikazane principe i koji su počinjeni u okviru njihove delatnosti za DB koncern i mogli bi imati posledice za DB koncern.

DB koncern primereno reaguje na ove informacije i tretira ih kao poverljive u okviru zakonskih odredbi.

² <http://www.deutschebahn.com/hinweismanagement>

Zaštita uzbunjivača

Naši poslovni partneri ne tolerišu nikakvu represiju protiv lica koja prijavljuju kršenje principa navedenih u ovom DB kodeksu ponašanja za poslovne partnere, kao i protiv drugih lica obuhvaćenih zaštitom uzbunjivača.

Konsekvence

DB koncern poseban značaj pridaje partnerskoj saradnji između njega i njegovih poslovnih partnera. Kod **manjih ili potencijalnih kršenja** ovog DB kodeksa ponašanja za poslovne partnere i kod kršenja ESG odredbi sadržanih u njima (Poglavlje 02) poslovnim partnerima se zbog toga daje mogućnost za implementaciju odgovarajućih pomoćnih mera u okviru primerenog roka, ako je ovaj načelno spreman za primanje pomoći i poboljšanja.

U slučaju **teških kršenja** (posebno u slučaju izvršenja krivičnog dela) ili u slučaju izostanka saradnje uprkos ostavljanju primerenog roka ili ako se poboljšanje zbog spoljašnjih okvirnih uslova ne može očekivati (na primer ekstremne lokalne krizne situacije kao što je građanski rat) DB koncern zadržava pravo da preduzme primerene pravne korake protiv odgovarajućeg poslovnog partnera. To može da dovede i do trenutnog raskida ugovora ili poslovnog odnosa, kao i do postavljanja zahteva za naknadu štete i ostvarivanje drugih prava. Obavezujemo se da ćemo prilikom ostvarivanja naših prava poštovati načela odgovornog povlačenja, onako kako su ona navedena u OECD smernicama za ispunjenje dužne pažnje u odgovornom privrednom delovanju.

Gde se mogu naći dodatne informacije?

Dodatne informacije se mogu naći na www.deutschebahn.com/compliance. U slučaju nedoumice ili pitanja trebalo bi da se obratite svojoj nadležnoj kontakt osobi u DB koncernu. Osim toga uvek imate mogućnost da direktno kontaktirate DB koncern Compliance.

06 Stupanje na snagu

U skladu sa odlukama upravnog odbora DB AG/DB ML AG od 10.07.2012. godine u verziji objave upravnog odbora od 03.12.2018. godine i odluke upravnog odbora DB AG od 21.11.2023. godine.